

դարաններուն մէջ, և ուրիշ ամէն տեղ, իսոնց մէջ ամէնէն յարգին է՝ լուս-
ցուող կնկան արձան մը որ կրնայ հին
ճարտարագործաց շինուածքներուն գոգ-
ցեա հաւասարիլ. դարձեալ փառաւոր
սանդուխ մը որ խորհրդարանի սրահը կը
հանէ, և որուն ազնուագործ զարդերը
շատ դժուարագիւտ ու մեծագին են:

Մոլիեր:

Յովհ. Սկրտիչ Ռոզըլէն՝ գաղ-
ղիական թատերգութե առաջին պար-
ծանքներէն մէկն, ծնաւ ի Ռարիզ,
1622 յունուարի 15ին: Ինչնան ազգա-
տոհմէ ու ռամիկ մարդու մը զաւակ էր,
բայց հանճարոյ տուրքը աստիճանի և
մարդու խտրութիւն չգնէր: Պզտի-
կուց իր հօրմէն՝ որ Սուղովիկոս ԺԴին
արքունի սենեկապաններէն մէկն էր, չա-
փաւոր դաստիարակութիւն մ'առաւ և
մինչև 14 տարուան հասակը ուրիշ բան
չէր գիտէր եթէ ոչ քիչ մը կարգաւ ու
զրեւ, որովհետեւ հայրը կ'ուզէր զինքն իր
արուեստին յաջորդ թողուլ: Դիտելու
արժանի բան մ'է որ գրեթէ ամէն գե-
ղեցիկ դպրութեանց ու գեղարուեստից
մէջ մեծ անուն հանող հանճարներն
իրենց ծնողաց կամացը դէմ բնութեան
ազդեցութեանն ու մղման հետեւելով
ան բարձր աստիճանը հասեր են, քան
թէ յորդորմամբ կամ սոսկ դաստիա-
րակութեամբ:

Ռոզըլէնի հաւը՝ որ կատակերգու-
թիւն շատ կ'ախորժէր, ստէպ զինքը
Պարկոնեի թատրը կը տանէր ուր որ
նոյն միջոցին ընտրելագոյն կատակեր-
գութիւնները կը հանդիսացուէին: Հան-
ճարեղ ու աշխոյժ պատանին նոյն մի-
ջոցէն սկսաւ ներհակ զգածմունք մը ու
նենալ իր հօրն արուեստին դէմ և ընդ
հակառակն մեծ եռանդ մը կը զգար բո-
լորովին զինքն ուսման տալու: Ուստի
ինչրեց իր հաւէն որ զինքը դպրոց մը
դնէ՝ որուն համար մեծաւ դժուարու-
թեամբ իր հօրը հաւանութիւնն առաւ:

որ բացարձակապէս դէմ էր իր որդւոյն
աս գովելի փափագին, միտքը զնելով
թէ անօգուտ բան մըն է. մտաւ վերջա-
պէս խոստեանց դպրոցը որ նոյն ատե-
նուան վեհագոյն վարժապետները կը
համարուէին: Ռոզըլէն սուղ ժամանա-
կի մէջ այնպիսի հսկայաքայլ յառաջա-
դիմութիւն մ'ըրաւ որ զամէնքը զարմա-
ցուց, և հինգ տարի անընդհատ շարու-
րունակեց իր ուսմանց ընթացքը հմուտ
դասատուի մը առաջնորդութեամբ՝ որ
ետքը Ռոզըլէնի հօր պաշտպաններէն,
վարձատրողներէն ու խրախուսիչներէն
մէկն եղաւ. այս անձս էր Ռամանտ
Պարպոնեան, Վոնտեայ առաջին դուք-
սը՝ յոյն միջոցին ուրիշ երկու աշակերտք
ալ կային Ռոզըլէնի դասակից, որոնք
վերջէն ոչ սակաւ անուն հանեցին գաղ-
ղիական մատենագրութեան մէջ, և
ասոնք էին Շաբէլ և Պեռնիէ. առա-
ջինը իր քաղցը ու ներդաշնակ նուագ-
ներովն անուանի, և երկրորդն ալ իր ի
Հնդիկս ըրած ուսումնական ճանապարհ
հորդութեց համար: Շաբէլի հայրը,
որ կիրթ ու ազնուական մարդ մըն էր,
մեծ խնամք կը ցուցնէր իր որդւոյն
դաստիարակութեը վրայ, և այն պատ-
ճառաւ զՊեռնիէ՝ որուն տաղանդն ու
յարմարութիւնը լաւ ճանչցեր էր, իր
որդւոյն ուսումնակից ըրաւ որպէս զի
նախանձորդութեան գրգիռ մտնայ մէ-
ջերնին, և յանձնեց զիրենք երևելոյն
Վասենտեայ որ նոյն միջոցուան հռչա-
կաւոր անձինքներէն մէկն էր:

Վասենտի արդէն ճանչցած ըլլալով
Ռոզըլէնի հանճարն ու սրամտութիւնը
զինքն ալ Շաբէլի ու Պեռնիէի հետ
միացուց, և զարմանալի էր այդ երեք
քաջուշիմ պատանեաց անհնարին ճիգն
ու եռանդը մէկմէկէ ստորեւ չմնալու, ևս
առաւել Վասենտեայ արթուն հսկո-
ղութիւն, որով արժանաւոր ուսուցիչն
իրեն արժանի աշակերտներ ունեցաւ:
Եւս միջոցին սորվեցան իմաստասի-
րութիւն, ըստ եպիկուրեան ոճոյ, և գեղե-
ցիկ դպրութեց նախադրունքը, որոնց-
մէ Ռոզըլէն վերջի աստիճան համ կ'առ-
նէր, ըստ իրեն հանճարոյն մեծութեը:

Վարձեալ այնպէս լաւ տպաւորեց իր մտացը մէջ Վասէնտեայ սկզբունքներն ու խրատները, որոնցմէ ամբողջ իր կենացը մէջ քիչ անգամ խոտորեցաւ :

Բայց դժբաղդ դէպք մը Բողբլէնի այդ գեղեցիկ ասպարիզին խօչընդոտն եղաւ . իր հայրը անկարող ու հիւանդ ըլլալով չէր կրնար արքունեաց մէջ իր պաշտօնը կատարել . ուստի ստիպուեցաւ Բողբլէն, Թէպէտ 'ի սպառ կ'ատէր, հօրը պակասութիւնը անձամբ լեցընելու համար] ուղղովիկոս ԺԳ^ն հետ քաղաքէ քաղաք պըտըտիլ : Բայց իր փափազն ու ախորժը կատակերգութեան վըայ օրէ օր կ'աւելնար և կ'ուզէր իր հանձարը բոլորովին անոր տալ :

Բայ միջոցներուս սկսեր էր զարգանալ Թատրերգութիւն Վաղղիոյ մէջ, որն որ խոտան ու ֆնասակար կ'ըլլայ երբ անարուեստ ու անմէակ մնացած է, և ախորժելի ու ժողովրդեան մը պարծանք՝ երբ իր կատարելութե սահմանը մտնէ : Վատձառը ամենայայտնի է . ո՞վ չգիտէր նուաստ ու անբարոյական ողբերգութեան կամ կատակերգութեան մը ժողովրդեան բարուցը վըայ ըրած մեծ ազդեցութիւնն և խանգարմունքը՝ մինչդեռ բարձր Թատրերգութեան վախձանն է մարդուս սիրտը կրթել ու բարոյականը ուղղել : Վաղղիոյ դեռ ևս անծանօթ էր այսպիսի վսեմ Թատրերգութիւն մը՝ երբոր յանկարծ 1630^ն միջոցները Սեծն Վոռնէյլ այն խոր լուութեան ստուերամած հորիզոնը փառատելով՝ հանդիսացուց իր նախընծայ երկասիրութիւնները՝ որոնք Թէպէտ շատ ստորին էին համեմատութեամբ իր ապագայ 'ի լոյս ընծայածներուն, բայց նոյն միջոցուան համար շատ գերազանց էին և պատուական : Բայ նախկին խրախոյսը որ Սեծին Վոռնէյլի պահուած էր, Վաղղիացուց մտայր մէջ տեղիք ըրաւ, և սկսան Բարիզու մէջ այլ և այլ ընկերութիւններ կազմուիլ և նոր հեղինակաց խաղերը կը ձևացընէին, որոնց պարագլուխն ու խրախուսիչը եղաւ Սիշըլիէօ :

Բայ որ տեսաւ Բողբլէն՝ վերջի աս-

տիճան արծարծեցաւ և նախատինք սեպելով իր հանձարոյն անանկ անգործ կենալը՝ որ կարծես Թէ իր ապագայ փառացն նախագուշակ ազդեցութիւն մ'ունէր, ինքն ալ քանի մը հանձարեղ երիտասարդներով խումբ մը կազմեց, և այն օրունէ միտքը դրաւ բոլորովին ինքզինքը կատակերգութեան տալ ու անով իր բաղդը շինել :

Նանօթ է ամենուն որ հին ատեն Թատրերգակ բանաստեղծները ամօթ չէին սեպէր ժողովրդեան դիմաց անձամբ ձևացընել իրենց երկասիրութիւնը, մանաւանդ Թէ փառք մըն էր անիկայ հեղինակին, և հանդիսականաց հետաքրքրութեանն ու զարմացմանը լուսն : Բողբլէն ալ այդպէս ուզեց ընել՝ ըլլալ միանգամայն հեղինակ և դերասան, և 'ի նշան այդ փոփոխութեան փոխեց անունը ու Սիշէր անուանուեցաւ :

Սիշէր Թէպէտ յաջող սկիզբ մը չուեցաւ պատճառաւ քաղաքական զարհուրելի պատերազմաց որոնք Վաղղիա տակն ու վըայ կ'ընէին, բայց ինքը իմաստութե այս առիթս օգտաշահ ընել ուզելով, իր հանձարը նախնական փորձերով կրթել ուզեց, նորանոր երկասիրութիւններ գրելով զորոնք յետոյ հետզհետէ հանդիսացուց : Սակայն ճշմարիտ խօսելով իր նախկին կատակերգութիւնքը ուրիշ բաներ չէին բայց Թէ քանի մը իտալական և սպանիական զաւեշտներու կցկտուր հաւաքածոյք՝ զորոնք իրարու հետ խառնելով կը ջանար ամբողջութիւն մը տալ Թէպէտ և պակասաւոր :

Պէտք էր Սիշէրի մէկ նոր խրախուսիչ գրգիռ մը որ իր հանձարոյն փայլը ցոլացընէր . մարդուս հանձարը ըստ դրից և ըստ պարագային կ'ընդարձակի ու կ'ամփոփուի : — Բայց դարձեալ այս միջոցին քանի մը ինքնագիր կատակերգութիւններ ալ շինած է Սիշէր, որոնց միայն անունը կը յիշատակուին :

Ինչպէս ըսուած կատակերգութե՝ զոր առաջին անգամ հինգ հանգեսով

և յանգաւոր տողերով շինեց՝ իր ասպարէզին մէջ առաջին քայլ մը ըրաւ, զոր հանդիսացուց ի ի ին 1653ին, և այն աստիճան հաճոյ անցաւ ժողովրդեան որ բոլոր ուրիշ դերասանաց փառքը նսեմացուց։ Եւսով Վաղղիոյ անուանի դերասանները եկան Սոլիերի հետ միացան և այնպիսի համբաւ մը հասնցին որ բոլոր Վաղղիա զիրենք մատնանիշ կը ցուցնէին։ Եւսով իր անուանի խմբովը երբոր Լանկրտոք գնաց՝ Վոնտեայ դուքսը որ նոյն նահանգին կուսակալն էր և ատենօք ջատագով հանդիսացած Բոգրլէն պատանւոյն, յիշեց զինքը՝ և յամենայնի նպաստամտոյց եղաւ իրեն։ Եւսով միջոցիս երեսուն տարուան էր Սոլիեր, և նոյն հասակին մէջ մեծն Վոնտէյլ ալ իր Սիտ ողբերգութիւնը շինած էր։ Եւսով անուցեալ ճշմարտութիւն մըն է որ քերդող մը կենաց այդ տարիքը չհասած շատ դժուարաւ կրնայ թատրերգութեան արուեստին մէջ կատարելապէս յաջողիլ, ուր մարդկային սրտի խորին զգացմանց թափանցողութիւն կը պահանջուի։

Վոնտեայ դուքսը ուզեց զՍոլիեր իր գրագիրն ընել, բայց բարեբաղդաբար Սոլիեր մերժեց այդ առաջարկը, չուզելով իր հանձարը յանօգուտս վատնել։ Վանի մը տարի քաղքէ քաղաք պտուտելէն և մասնաւորապէս Լուրնայի, Սուանի և Իոնի մէջ իր խաղերը հանդիսացնելէն վերջը եկաւ ի Բարիզ 1658ին, ուր դարձեալ Վոնտեայ դուքսը իրեն շատ մեծ ընդունելութիւն ըրաւ՝ ու զինքը Լուր. Ժ. Դ. Դ. ներկայացնելով, արքունեաց հետ ծանօթացուց, և թագաւորին հրամանովը Վիկոմեդէս ողբերգութիւնը ձեւացուց Լուր. Դ. Դ. ընդարձակ սրահներէն մէկուն մէջ. տեսարանը աւարտելէն վերջը համարձակեցաւ Սոլիեր թագաւորին կարճաւոր շնորհակալութեան նուէր մ'ընել ամբողջ իր ընկերութեանը կողմանէ. այդ յանկարծախօսութիւնը շատ ախորժելի անցաւ ամենուն և փոխարէն թոյլ եղաւ իրեն երկասիրութեցը մէկ բանին արքունեաց առջև ձեւացնել։

Եւսով Սոլիեր բոլորովին Բարիզու մէջ հաստատուեցաւ և Պուրպուրեան թատրոնը՝ զոր քիչ տարի առաջ իտալացի դերասաններ դրաւէր էին, վարձեց, որուն մէջ երեքշաբթի, հինգշաբթի ու շաբաթ օրերը իրեն խումբը՝ իսկ մնացած օրերը Իտալացիք կը ձեւացնէին։ Սոլիերի համբաւը օրէ օր կը տարածուէր և ամենուն ուշադրութիւնը իր վրայ դարձաւ։

Եւսով միջոցիս տասնհինգ տարի անընդհատ իր բոլոր կատակերգութիւնները հանդիսացուց, որ է ըսել 1658ին մինչև 1673, որոնք բոլորը մէկէն երեսուն հատ են։ Եւսով հանձարը ողբերգութեան վրայ ալ ուզեց փորձել՝ բայց չը յաջողեցաւ. իր շարժուածքը, ձայնը ու արտասանութեան կերպը չէր յարմարէր ողբերգական այն ծանր ու վսեմ կերպին որ բոլորովին կը տարբերի ծաղու եղանակէն։

Եւսով անակակից դերասանուհի մը այսպէս կը նկարագրէ զՍոլիեր. «Ոչ գէր էր և ոչ նիհար, այլ բարեկազմ, աւարտահասակ և վայելուչ. ծանրաշարժ քաղաք մ'ունէր և լուրջ կերպ մը. բերանն ու քիթը մեծկակ, ստուարաշուրթն ու թխամորթ, յօնքը սև ու թանձր. և մարմնոյն այլ և այլ կերպ շարժմունքը կատակերգաւ կի մը ճշգրիտ պատկերը կու տային։ Եւսով բնաւորութեան կողմանէ քաղցր էր, զիւրընտել և վեհանք. վերջի աստիճան սիրող էր ընկերակցութեան, և շատ անգամ երբ իր երկասիրութիւնները բարեկամացն առջին կը կարգար, կ'աղաչէր իրենց որ տղաք. «նին ալ մէկտեղ բերեն՝ անոնց բնական ու անմեղ շարժմունքը դիտելու համար»։

Եւսով համառօտ նկարագիրը բաւական է անուանի բանաստեղծիս ինչպիսի ոգւոյ տէր ըլլալը իմացնելու համար, որուն հաւաստիքը արդէն իր վարուցն ընթացքէն պիտի տեսնենք։

Եւսով ամէն երևելի հանձարներ ազատ մնացած չեն մարդկային նախանձու և կողմնակցութեան կրքէ, նմանա-

պէս Սողիէր ալ որչափ որ Ռարիզու մէջ հզօր և բազմաթիւ ջատագովներ ունեցած է՝ այնչափ ալ կրնանք ըսել և թերևս աւելի եղած են իր թշնամիները. իր խաղերը որով նոյն միջոցուան ախտերը ճշդիւ կը նկարագրէ՝ անկարելի էր որ անոնց դէմ կատաղի թշնամիներ ալ չունենար, որովհետեւ անձնասիրութիւնը բնական բերմունք մըն է մարդկային բնութեան։ Սողիէր իր կատակերգութիւններովը ժողովրդեան բարքն ու մատենագրական ախորժը կենդանացուց, որն որ սկսաւ աւելի ախորժ առնել ծանր կատակերգութիւններէ քան թէ ռամկական և ստորին զաւեշտներէ որ նոյն միջոցին խուռն կը հանդիսացուէին։ Սաճներնուս ստուգութիւնը կը ճմարտի եթէ մէկն ուշի ուշով կարդայ իր Վլուիք գործոցը՝ ուր մէկէն ակն յանդիման կը տեսնայ թէ ինչպիսի նուրբ և վեպ՝ իմաստներ՝ ճշգրիտ բարոյական, կենդանի նկարագիր մարդկային բարուց և հանճարեղ ու զբօսացուցիչ զուարճաբանութիւններ կը պարունակեն՝ որոնց վրայ հոս գովեստ խօսիլը աւելորդ է՝ մինչդեռ իր գլխաւոր գովեստը նոյն իսկ նախանձորդ և համարուեստ հեղինակներն համարուած են ամենէն, որոնց մէջէն ոչ ոք կրնայ Սողիէրի հետ մրցիլ և իրաւամբ իր արուեստին մէջ առաջնութեան պսակը բռնաբարած է։

Սողիէրի գլխաւոր պաշտպաններէն մէկն ալ էր Սեփն Սուրբիկոս որ ազէկ գիտէր վարձատրել արդիւնաւոր և հանճարեղ անձինքը, որով շատ առանձնաշնորհութիւններ ըրած էր իրեն և միշտ արքունիքովն հանդերձ իր խաղերուն ներկայ կը գտնուէր՝ որուն օրինակին կը հետևէին նաև ոչ սակաւք յազնուականաց։

Նստարակոյս բոլորովին կ'ընկճուէր Սողիէր իր կատաղի ոսոխներէն որոնք ամենայն հնարք 'ի գործ դրած էին զինքը վատահամբաւելով տարագիր ընելու, եթէ այն վեհանձն ու գրասէր թագաւորը որ զՍուլայ և զՍասին անտոհմութենէ մինչև արքունեաց ա-

ւագութիւնները բարձրացուց, զՍողիէր ալ նոյն նախանձով չպաշտպանէր ու չխրախուսէր. և այսչափով գոհ չեղած Սողիէրի և իր գերասաններուն տարեկան հաս ալ կապեց, որուն վրայ ոչ սակաւ քաջալերուեցաւ անուանի կատակերգակը նորանոր երկասիրութիւններ 'ի լոյս ընծայելու։

Օարմանալի եղած է Սողիէր իր ազնուական ու առատասիրտ բնաւորութեամբը որ կարօտելոց նպաստամատոյց կ'ըլլար հր և իցէ դիպուածոց և աւթից մէջ, որուն հետևեալ օրինակը ապացոյց կրնայ ըլլալ. — Նգամ մը անուանի գերասանին մէկը որ Պարոն կը կոչուէր, եկաւ Սողիէրէն ողորմութիւն խնդրեց ուրիշ կարօտեալ գերասանի մը համար որ յետին չբաւորութեան մէջ ընկած էր։ Սողիէր իմանալով աղքատին ու ըլլալը, հարցուց Պարոնի թէ որչափ բան պէտք էր տալ։ Չորս հարիւրնոց, պատասխանեց միւսը հապճեպով մը և ըստ դիպաց։ Նա չորս հարիւրնոց, ըսաւ Սողիէր, որ տաս իմ կողմանէս, ահա քեզի ուրիշ քսան հարիւրնոց ալ որ իբրև քու կողմանէդ տաս, և ասոնց վրայ աւելցուց քանի մը նոր զգեստներ ալ. — Ետ է այս դէպքս իմանալու համար թէ ինչ տեսակ սիրտ ունէր մեծ կատակերգակ։

Վարձեալ գովելի է Սողիէր իր աննախանձ փութովն ուրիշներուն հանճարոյն արտափայլելուն, որով Վաղդիա Սողիէրի ձեռքէն ընդունեցաւ զՍասին։ Երիտասարդ ողբերգակը որ դեռ հազիւ իննուտասնամեայ էր՝ օր մը Ռու-Սուլայալէն ելլելու ժամանակ Սողիէրի հանդիպեցաւ։ Սողիէր մէկէն գուշակեց Սասինի հանճարոյն ապագայ ունենալու փայլը, ուստի խրախուսեց զինքը որ ողբերգութեան պարապի՝ և առաջին փորձին համար թէպէտ ու խաբէլէն առաջարկեց, առաջնորդելով և սորվեցընելով իրեն ընտիր ողբերգութիւն շինելու կերպերը։ Նոյն ողբերգութիւնը թէպէտ և յաջող ելք մը չունեցաւ, 'ի վրայ այս ամենայնի Սողիէր իրեն ըրած այդ աշխատութեւր

փոխարէն հարիւր ոսկի պարգեւեց. և խրախուսեց դարձեալ զինքը որ չլքանի, ու նորէն ուրիշ նիւթ մը առաջարկեց որ է Թեբայիդ կամ Թշնափ Եղբարի ըսածը: Կան դեռ ուրիշ նմանօրինակ դէպքեր, որոնք զանց կ'ընենք յիշելու, մինչդեռ ըսածնիս ըստ բաւականին յայտարար են անուանի կատակերգակիս բարուցն ու հանձարոյն:

Իր վերջի երկասիրութիւնը եղաւ երեսփայեալ հիւանդն ըսուած կատակերգութիւնը՝ որուն ձեւացուելուն ժամանակ, ուր ինքը գլխաւոր անձը կը ձեւացընէր, յանկարծ սկսաւ բերնէն յորդ արիւն վազել որուն վրայ քանի մը ժամէն մեռաւ 1673 փետրուարի 17^{ին} 51 տարուան:

Գաղղիոյ Ղեմարանը ուզելով ցուցնել իր համարմունքը զոր ունէր Սուլիերի վրայ և չէր կրցած դեռ զինքն ալ իրեն անդամակցել՝ ի պատիւ անմահ կատակերգակիս կ'ձեայ արձան մը կանգնել տուաւ Ղեմարանին սրահներէն մէկուն մէջ այս մակագրութեամբս.

Իւրոց փառաց չէր ինչ պակաս, ինքըն մերումըս պակասէր:

Յիշատակելու արժանի է դարձեալ Տ. Պուհուրի այս վերտառութիւնը՝ որ Սուլիերի վրայ գրուածներուն մէջ ամենէն արժանաւորը կրնայ սեպուիլ.

Քե հրահանգեցան քաղաք Էսթրբունիք
Այլ զինչ վաստակոց փոխարէնք առ քեզ.
Օր մի Գաղղիոյ շինեսցին որդիք
Յիւրեանց այդքանոց ապախտեացն ի տես.
Պէտք էին նոցա ի կիրթ զի նուիրէր
Կատակերգակ քերդող զիւր փառս և զհանձար:
Այլ քոց փառաց չէր ինչ պակաս. Մուրիեր,
Թէ ընդ ախտից զոյց տաս ճըշգրիտ ըզնրկար
Զապաշնորհից բարս առնուիր կը շտամբել:

Զիմպորասիոյ:

Իսկ լեռս Բնտեանց Գորտիլեաններուն մէջ ամենէն բարձրն է, և հաբաւային Բմբիկայի եզերքներուն վրայ կիյնայ, ուր ձմեռը անդադար անձրև

կու գայ. գագաթը բոլորչի է և բարձրութիւնն ալ է 22,000 ոտք: Երբ հոն օդը սկսի անգայտանալ՝ առջի բերան այս լեռը հորիզոնին վրայ ամպի պէս բան մը կ'երևայ. ետքը երբ երթալով կամաց կամաց օդը կը պարզի ու կը մաքրուի՝ այն ատեն ահա որոշ մէկալ լեռներէն կը զատուի, և իրեն բարձր գլուխը անոնց մէջէն վեր կ'ամբառնայ: Բայց սուր ու վարժ աչք պէտք է որ ասոր գեղեցկութենէն համ առնէ: Զիմպորասիոյ շրջապատը, այն տեղէն առնելով ուր որ ձիւները կը լմնան, է 22,968 ոտք: Բնտեանց Գորտիլեաններուն վրայ եղած օդին սաստիկ խտութիւնը շատ կ'օգնէ այդ յաւիտենական ձիւնին դէզերուն սպիտակութեանն ու պայծառութեւ: Երկինքը, որ արեւագարձներուն տակ, և ըստ ինքեան այնպիսի մաքուր մթնոլորտի մը մէջ պէտք էր անոյշ ու թափանցիկ կապուտակ գոյն մը ունենար, ընդհակառակն լեղակի նսեմ ու տխուր գոյն մը առած է: Բայց երևոյթս որ գրեթէ բոլոր Բնտեանց Գորտիլեաններուն սովորական է, անանկ տպաւորութիւն մը կ'ընէ ճանապարհորդաց վրայ, որ կամայ ու ակամայ յարգանք և ահ մը կը բերէ, երբ առաջին անգամ տեսնէ մէկը այդ տեսարանը:

Զիմպորասիոյ լեռը քննելու համար գիտնոց մէջ ամենէն աւելի քաջասրտութիւն ու մտքի ամբողջութիւն ունեցողներուն մէջ ամենէն աւելի նշանաւորները եղան Հումպոլդ, Պոնբլան, և Սոնդաֆար: Երբ այս տառապելի ու միանգամայն վտանգաւոր ճամբորդութեան ձեռք զարկին քանի մը հնդիկներու առաջնորդութեամբ, որոնք իրենց կեանքին համար վախնալով մէկէն բաժնուեցան ասոնցմէ: Բայց իրենք փոխանակ ետ կենալու՝ հրաբխային պատառուածքի շաւիղ մը գտնալով, որոնց վրայ դեռ ձիւն չէր նստած, սկսան ճանկուտելով ելլալ ինչուան 16,000 ոտք վեր: Հումպոլդ կ'ըսէ որ եթէ դիմացին լայն պատառուածք մը ելլելով զիրենք չարգիլէր, դեռ աւելի